

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Joanna Naczyńska

Sędzia SO Aleksandra Janas (spr.)

Sędzia SO Lucyna Morys – Magiera

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa J. H. i A. H.

przeciwko J. S.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim

z dnia 7 czerwca 2013 r., sygn. akt I C 2006/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie 1 i 2 w ten sposób, że:

1. pozbawia wykonalności tytuł wykonawczy – wyrok Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z 17 kwietnia 2002 r., sygn. akt VI C 34/02 w części zasądzonej od A. H. i J. H. na rzecz J. S. odsetki za okres od 3 maja 2002 r. do 9 listopada 2008 r. ponad kwotę 818,71 (osiemset osiemnaście i 71/100) złotych;

2. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 1660 (tysiąc sześćset sześćdziesiąt) złotych z tytułu zwrotu kosztów procesu;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 1015 (tysiąc piętnaście) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Joanna Naczyńska SSO Aleksandra Janas

UZASADNIENIE

Powodowie A. H. i J. H. wystąpili do Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z pozwem, w którym domagali się pozbawiania wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku tamtejszego Sądu z dnia 14 kwietnia 2002r., sygn. akt VI C 34/02 w części odsetek ustawowych od kwoty 4.900zł za okres od 1 grudnia 1998r. do 20 listopada 2009r. oraz zasądzenia kosztów procesu. Uzasadniając żądanie podali, że odsetki te uległy przedawnieniu, a w pozostałym

zakresie spełnili zobowiązanie wynikające z tytułu wykonawczego, jednak wierzyciel mimo podniesienia przez nich stosownego zarzutu, nie cofnął wniosku egzekucyjnego.

Pozwany domagał się oddalenia powództwa, nie kwestionował, że powodowie dokonali wpłaty należności objętych tytułem wykonawczym w wysokości 5.480,25zł, jednak twierdził, że dokonał zaliczenia tej kwoty na poczet zaległych odsetek, co do których powodowie nieskutecznie podnieśli zarzut przedawnienia.

Wyrokiem z 7 czerwca 2013r. Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci opisanego na wstępie wyroku w części zasadzającej odsetki od 5 września 2007r. (powyżej kwoty 0,78zł) do 9 listopada 2008r., a w pozostałym zakresie powództwo oddalił. Rozstrzygnięcie poprzedzono ustaleniem, że wyrokiem z dnia 17 kwietnia 2002r., sygn. akt VI C 34/02 Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim zasądził od J. H. i A. H. – współników spółki cywilnej (...) w W. solidarnie na rzecz powoda J. S. kwotę 4.900zł wraz z ustawowymi odsetkami w wysokościach i terminach płatności szczegółowo wskazanych w tym tytule, a nadto zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 392zł tytułem zwrotu kosztów procesu, nadając wyrokowi rygor natychmiastowej wykonalności. Postanowieniem z dnia 5 października 2011r. nadano wyrokowi klauzulę wykonalności, a w dniu 10 listopada 2011r. pozwany złożył wniosek egzekucyjny w kancelarii Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim – M. D. celem wyegzekwowania objętych tytułem wykonawczym należności. W dniu 20 listopada 2012r. powodowie nadali w placówce Poczty Polskiej na przekaz pocztowy opiewający na kwotę 5.480,25zł celem pokrycia należności stwierdzonych powyższym wyrokiem. Zgodnie z dyspozycją pozwanego powyższa kwota w pierwszej kolejności została zaliczona na poczet odsetek oraz kosztów sądowych i w tym zakresie egzekucja została ograniczona postanowieniem Komornika z dnia 14 lutego 2013r. Powodowie dwukrotnie wzywali pozwanego do złożenia wniosku o częściowe umorzenie postępowania egzekucyjnego w zakresie należności przedawnionych, powołując się na regulacje art.125kc i wskazując, że odsetki ustawowe od kwoty należności głównej 4.900zł za okres ponad 10 lat wstecz uległy przedawnieniu. Sąd Rejonowy ustalił nadto, że w toku postępowania egzekucyjnego (do dnia 22 kwietnia 2013r.) na rzecz wierzyciela przekazano kwotę 2.443,78zł przy czym na poczet odsetek – 2.045,78zł, z czego kwota 2.044,97zł zaspokoiła odsetki naliczane za okres do 6 października 2000r., oraz kwota 0,81zł zaspokoiła częściowo odsetki za dzień 7 października 2000r. Dalsza kwota 5.480,25zł, która to została bezpośrednio wpłacona przez dłużników na rzecz wierzyciela zaspokoiła dalsze należne odsetki do dnia 4 września 2007r. (łącznie 5.479,47zł) oraz częściowo za dzień 5 września 2007r. (0,78zł). Łącznie tytułem odsetek wyegzekwowano 7.526,03zł, pozostała kwota 398zł została zaliczona na poczet należnych kosztów sądowych.

W oparciu o powyższe okoliczności Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że powództwo zasługiwało jedynie na częściowe uwzględnienie ponieważ tytuł wykonawczy, którego pozbawienia wykonalności domagali się powodowie, nie nadaje się już do wykonania w zakresie odsetek do 5 września 2007r. (do kwoty 0,78zł). Powodowie wytoczyli powództwo przeciwegzekucyjne w chwili kiedy postępowanie egzekucyjne w oparciu o kwestionowany tytuł było już przeciwko nim wszczęte, a egzekucja sukcesywnie prowadzona. W toku procesu odsetki ustawowe liczone aż do dnia 5 września 2007r. (w kwocie 0,78zł) objęte tytułem wykonawczym zostały już wyegzekwowane, co doprowadziło do wygaśnięcia wykonalności, a powództwo stało się bezzasadne. W konsekwencji, jak wskazał Sąd Rejonowy, zbędnym stało się rozważanie kwestii czy roszczenie o odsetki już wyegzekwowane uległo przedawnieniu. W odniesieniu do pozostałych odsetek Sąd Rejonowy powołując się na art.125 § 1 k.c. stanął na stanowisku, że jako świadczenie okresowe ulegają one przedawnieniu trzyletniemu, a tym samym zarzut powodów okazał się skuteczny za okres od 5 września 2007r. (powyższej kwoty 0,78zł) aż do dnia 9 listopada 2008r. ponieważ w dniu 10.11.2011 wierzyciel złożył do komornika wniosek egzekucyjny, która to czynność skutecznie przerwała bieg przedawnienia. Z tych przyczyn powództwo uwzględniono jedynie w części na mocy art.840 § 1 pkt 2 k.p.c. Orzeczenie o kosztach procesu zapadło w oparciu o art.100 k.p.c.

W apelacji od tego wyroku powodowie zarzucili błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę polegający na błędnym ustaleniu, że powodowie dokonali w dniu 20 listopada 2012r. wpłaty kwoty 5.480,25zł na poczet przedawnionych odsetek od należności głównej od dnia 1 grudnia 1998r. do dnia 4 września 2007r. oraz kosztów sądowych podczas gdy wpłaty tej dokonano tytułem wpłaty należności, które nie uległy przedawnieniu, to jest należności głównej (4.900zł), odsetek ustawowych za okres od 20 listopada 2009r. do dnia 20 listopada 2012r. i

kosztów sądowych, przy uwzględnieniu, że kwota 1.730,50zł została wyegzekwowana i przekazana na rzecz pozwanego przez organ egzekucyjny. W oparciu o powyższy zarzut skarżący domagali się zmiany zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenia od pozwanego na swą rzecz solidarnie kosztów postępowania za obie instancje.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje.

Apelacja jest częściowo zasadna.

Ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego są prawidłowe, w całości znajdują one oparcie w zgromadzonych dowodach, w przeważającej mierze miały także niesporny charakter. Z tych przyczyn Sąd Okręgowy akceptuje te ustalenia i bez zbędnego powtarzania czyni je własnymi.

W niniejszej sprawie zasadnicze znaczenie miała kwestia natury prawnej, a mianowicie czy w myśl art.451 k.c., na który powoływali się skarżący, dłużnik jest uprawniony do zaliczenia świadczenia na poczet należności głównej wobec przedawnienia należności ubocznych. Skarżący twierdzili, że dokonali takiego zaliczenia i że zaliczeniem tym pozwany jako wierzyciel jest związany. Pozwany z kolei argumentował, że w rozpoznawanej sprawie powołany przepis nie znajduje zastosowania ponieważ odnosi się on do wielości długów tego samego dłużnika wobec tego samego wierzyciela.

W ocenie Sądu Okręgowego skarżący nie mają racji gdy twierdzą, że wierzyciel był związany dokonaniem przez nich zaliczeniem. Dłużnik jest bowiem uprawniony do zaliczenia świadczenia na poczet konkretnego długu jedynie w takim wypadku, gdy – jak stanowi art.451 § 1 k.c. – ma względem tego samego wierzyciela kilka długów tego samego rodzaju. W rozpoznawanej sprawie sytuacja tego rodzaju nie wystąpiła ponieważ – co nie było przedmiotem sporu – powodowie mieli wobec pozwanego tylko jeden dług, który znalazł odzwierciedlenie w tytule wykonawczym. W konsekwencji trzeba uznać, że zasadniczo po myśli art.451 § 1 zdanie drugie k.c. to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenie główne.

Z drugiej jednak strony trzeba mieć na uwadze, że powodowie jako dłużnicy skorzystali z prawa powołania się na zarzut przedawnienia roszczenia, który uprawnia dłużnika do uchylenia się od obowiązku spełnienia świadczenia. Jak już o tym była mowa przed Sądem Rejonowym, aby wywołać przewidziany nim skutek dłużnik nie musi występować na drogę postępowania sądowego. Jak wynika z niespornych okoliczności sprawy, powodowie powiadomili pozwanego o skorzystaniu z zarzutu przedawnienia i żądali ograniczenia zakresu prowadzonego postępowania egzekucyjnego w pismach z dnia 11 października 2012r. i 8 listopada 2012r., nadanych w tych samych dniach w urzędach pocztowych. Od chwili powzięcia informacji o stanowisku dłużników, to jest o podniesieniu przez nich zarzutu potrącenia, wierzyciel utracił prawo od zaliczenia świadczonych kwot na poczet odsetek od świadczenia głównego gdyż w przeciwnym wypadku prawo zagwarantowane dłużnikom w art.117 § 2 k.c. miałoby iluzoryczny charakter.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy – skoro – jak wynika z przedstawionego rozliczenia – do chwili podniesienia przez dłużników zarzutu potrącenia na rzecz wierzyciela przekazano kwotę 818,71zł, był on uprawniony do jej zaliczenia na odsetki, nawet jeśli uległy one przedawnieniu. W tym zakresie nastąpiło spełnienie świadczenia, a tym samym żądanie pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności okazało się bezzasadne z przyczyn szczegółowo omówionych przez Sąd Rejonowy. Wierzyciel utracił także prawo zaliczenia spełnionego świadczenia na poczet odsetek przedawnionych, to jest od 3 maja 2002r. (a to z uwagi na stwierdzenie należności tytułem wykonawczym – art.125 § 1 k.c.) do 9 listopada 2008r. (wniosek egzekucyjny złożono w dniu 10 listopada 2011r.), co czyniło żądanie pozwu w tym zakresie zasadnym.

Z tych przyczyn na mocy art.386 § 1 k.p.c. częściowo uwzględniając apelację Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok, w pozostałej części apelacja została oddalona w oparciu o art.385 k.p.c. Orzeczenie o kosztach postępowania zapadło stosownie do wyniku sporu (art.100 k.p.c.).

SSO Lucyna Morys – Magiera SSO Joanna Naczyńska SSO Aleksandra Janas